

Joint z lékárny. Stát povolí
pěstování marihuany
pro lékařské účely | 18

Nová fakta kauzy
ProMoPro. V igelitkách
odputovalo do neznáma
116 milionů | 26

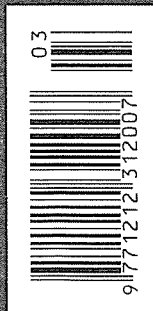
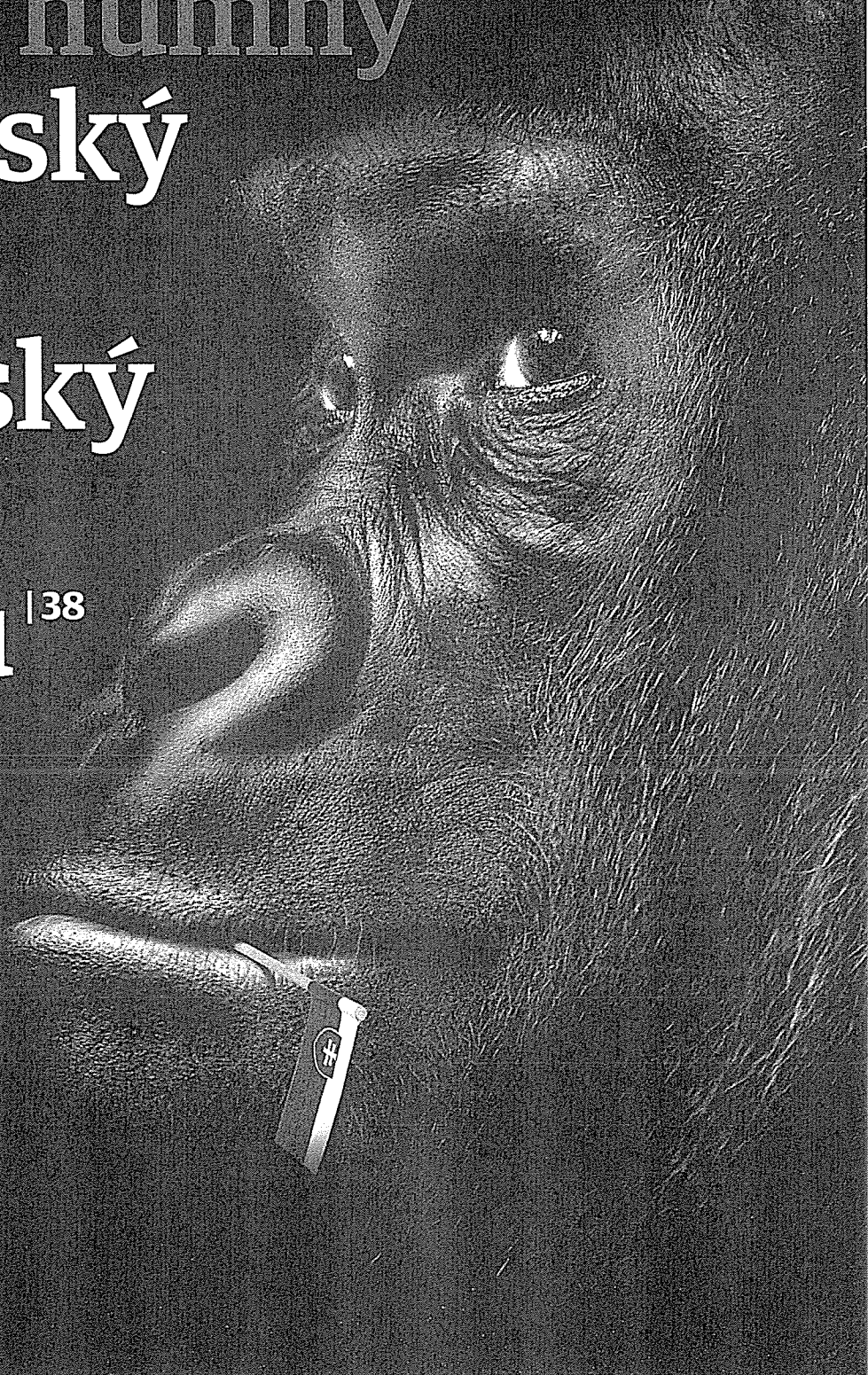
Virtuální daně.
Majitelé realit platí často
daně z vyšší částky,
než za kolik prodají | 29

16. 1. 2012 • CZ 48 Kč • SK 2,40 €

euro³

Gorila za humny

Úplatkářský skandál straší český byznys i politiku | 38

38 SLOVENSKO

Skandál s možnou korupcí při privatizaci z let 2005 až 2006 se nepřímě týká i Česka. Skupina Penta zde má řadu investic, ČD Cargo chtělo převzít slovenského přepravce

44 ŠVÝCARSKO

Země helvetského kříže nejví o členství v unii zájem, s Bruselem ji však pojí řada smluv. Doma má sice pořádek, ale na krizi eurozóny také doplácí

46 VĚDA A TECHNIKA

Pokroky budou vidět pod mikroskopem, okolo nás i při zkoumání vesmíru. Na vědu a výzkum půjdou miliardy eur i dolarů

48 KOMENTÁŘ JEFIMA FIŠTEJNA

49 MEDIÁLNÍ REVUE

Celosvětová produkce biopaliv vloni poprvé klesla. Obrat v trendu strmého růstu deseti let se připisuje prudkému snížení marží

V sevření lidoopa

Kontroverzní spis Gorila dělá pořádný průvan ve slovenské politice, decimuje pověst Penty a dopadá i na české firmy

Když se na Slovensku začne otřásat politická scéna kvůli největšímu korupčnímu skandálu za poslední desetiletí, zákonitě to vzbudí velkou pozornost i na západ od řeky Moravy. A to nejen proto, že eskalující aféra kolem spisu Gorila ohrožuje kariéru mnohých politiků, kteří začínali ještě za federace. Český a slovenský byznys jsou i devatenáct let po zániku společného státu propojeny do takové míry, že je každopádně radno současné vývoj událostí pod Tatrami bedlivě sledovat.

O hodnověrnosti dokumentu, který popisuje údajné schůzky partnera Penty Jaroslava Haščáka s politiky a vysokými státními úředníky v konspiračním bytě, se vedou už několik týdnů spory. Jeho ničivá síla ale bez ohledu na to každým dnem stoupala a nejspíše dál poroste až do předčasných parlamentních voleb v březnu.

Z české perspektivy je určitě zajímavá otázka, jak se dokument s údajnými přepisovými nahrávkami slovenské tajné služby podepíše na re-

nomé finanční skupiny Penta, která zde má nemalou část svých investic. Podceňovat však nelze ani možný vliv Gorily na další český byznys. Samotný dokument sice podrobně neoperuje s žádnou tuzemskou společností (výjma zmínek o neúspěšné snaze ČEZ o zvrát prodeje Slovenských elektráren), někteří jme-

Nabízí se otázka, proč byla Gorila vypuštěna z klece až teď

novaní aktéři ale ještě nedávno rozhodovali o tom, zda české firmy uspějí ve významných akvizicích na Slovensku. A poslední události naznačují, že podezření z korupčního jednání může být namístě. O přesahu Gorily za hranice Slovenska potom svědčí i zájem českých bezpečnostních složek o tento případ.

KDO VYPUSTIL DŽINA

Informace o tom, že se na internetu objevil zhruba sedmdesátistránkový spis s přepisovými Haščákových schůzek v bytě bývalého elitního policisty z let 2005 a 2006, začala do slovenských médií probublávat v týdnu před Štědrým dnem. Vzápětí se ozval investigativní novinář Tom Nicholson, který potvrdil, že spis získal už před několika lety a hovořil o něm s dotčenými politiky i vyšetřovateli. „Policistům jsem ho dal dokonce dvakrát, protože po prvním předání přišli s tím, že ho ztratili,“ řekl Nicholson týdeníku Euro. Text nabízel v několika médiích, žádná redakce se ale dokument neodvážila zveřejnit. Na světlo jej dlouho nevytáhl ani nikdo z politiků a vyšetřování policie nevedlo k žádnému obvinění.

Nabízí se tedy otázka, proč byla Gorila vypuštěna z klece až teď. Podle zjištění týdeníku Euro vše nasvědčuje tomu, že zveřejnění dokumentu bylo přichystáno jako cílená předvolební nálož. Nicholson odmítá, že by materiál na internet zavěsil on. Sám mohl být »

JAROSLAV HAŠČÁK

Jeden z hlavních akcionářů Penty, řídí hlavně její slovenské aktivity. S dalším hlavním zakladatelem Penty Markem Dospivou se poznal při studiích na Moskevském státním institutu mezinárodních vztahů. Je považován za perfekcionista, který tráví celý den práci. Ze spisu Gorila vychází jako hlavní zákušník hybatel nejdůležitějších privatizačních projektů a personálních změn v podnicích se státní účastí, který posílá stamiliony na konta spřízněných politiků.

ANNA BUBENÍKOVÁ

Bývalá učitelka na obchodní akademii začala ve Fondu národního majetku v 90. letech jako odborná referentka. S nástupem první vlády Mikuláše Dzurindy v roce 1998 povýšila na ředitelku jedné ze sekcí a stala se členkou výkonného výboru FNM. Do minulosti střeďy byla jeho šéfkou. V Gorile je citována jako osoba, která spolu s Malchárkem zařizuje klíčové požadavky Penty.

JIRKO MALCHÁREK

Bývalý automobilový závodník byl v době vzniku Gorily ministrem hospodářství za stranu Aliance nového občana. Haščák v minulosti potvrdil, že jsou s Malchárkem přátelé. V kontroverzním dokumentu vystupuje jako ministr, který se v klíčových rozhodnutích nechával řídit partnerem Penty, bral za to provize a mimo jiné zařizoval hlasy nezávislých poslanců na podporu tehdejší druhé Dzurindovy vlády.

ROBERT FICO

Předseda Směru - sociální demokracie a bývalý premiér. Spis popisuje jeho schůzku s Haščákem, na které hovoří například o vnitřních poměrech ve straně a o jejich kmotrech. Penta měla poskytnout Směru peníze na kampaň. Do bytu za Haščákem podle Gorily pravidelně docházel Ficův tajemník František Határ. Fico byl předsedou vlády v letech 2006 až 2010.

MIKULÁŠ DZURINDA

Ministr zahraničí a předseda Slovenské demokratické a křesťanské unie - Demokratické strany, v době odposlechů byl podruhé v premiéřském křesle. Dokument uvádí, že po ztrátě většiny v parlamentu se během této vlády uplácení nezávislí poslanci z prostředků Penty.

OSZKÁR VILÁGI

Právník, ředitel rafinerie Slovnaft a člen vedení mateřského maďarského koncernu MOL, je považován za jednoho z nejbohatších lidí na Slovensku a šedou eminenci politických zájmů maďarské menšiny. Podle spisu Gorila byl hlavní osobou v získávání provizí z privatizace pro Stranu maďarské koalice (SMK). V současnosti je spojován s umírněnou stranou Most-Híd.

GABRIEL PALACKA

Bližký přítel Dzurindy, v minulosti byl pokladníkem strany a ministrem dopravy. V obou funkcích čelil několika podezřením z korupce. V Gorile je jmenován jako kontaktní osoba pro penězovod z Penty do SDKÚ.

TOM NICHOLSON

Vystudoval historii v Torontu. Od roku 1993 působil v kanadských médiích. Po přesunu na Slovensko vydával a vedl anglicky psané noviny The Slovak Spectator. Jako investigativní reportér psal pro deník Sme a týdeník Trend. Ke spisu Gorila se dostal už před lety, ale nenašel velké pochopení v médiích ani mezi politiky. Policie začala na základě jeho informací případ v minulosti šetřit, ovšem bez hmatatelného výsledku.

IVAN WEISS

Jeden z hlavních sponzorů nové iniciativy 99 %, která využívá Gorilu k vlastní kampani. Právník a podnikatel v poradenství, bývalý manažer v plynárenském podniku SPP. Jeho otec Pavel patřil po roce 1989 mezi největší slovenské obchodníky se zbraněmi.

DANIEL LIPŠIC

Ministr vnitra za Křesťansko-demokratické hnutí (KDH). Jako jeden z prvních vládních politiků prohlásil, že Gorila by mohla mít reálný základ. Vystupuje jako iniciátor nového vyšetřování kauzy. V Gorile se o něm píše jako o jednom z mála lidí, se kterými se nedá dohodnout. Koncem minulého týdne rezignovali dva Lipšicovi podřízení, které přepisy zmiňovaly v souvislosti s plněním pokynů Penty.

» spíše našťvaný, protože o Gorile právě dopsal knihu a odhalení spisu mu udělalo čáru přes rozpočet.

Už ze samotného obsahu spisu je jasné, že jeho zveřejnění by neprospělo žádné ze zavedených parlamentních stran, vládní ani opoziční. Teoreticky by z materiálu mohla profitovat liberální Svoboda a Solidarita, kterou vede odpůrce záchranného fondu eurozóny Richard Sulík. V době, kdy Gorila vznikla, tato strana ještě neexistovala, a není tedy dokumentem poskvrněna. Liberálové sice nyní využívají kauzu k nahánění politických bodů,

vítř ale zřejmě fouká odjinud. Sulík přiznal, že se s obsahem Gorily seznámil už před minulými volbami v roce 2010, spis však nezveřejnil, protože ho považoval za součást zpravodajské hry.

Podle informací týdeníku Euro se nitky sbíhají u nového politického uskupení s názvem 99 % - občanský hlas, které už několik měsíců vede masivní kampaň (návštěvníci slovenských hor si možná během vánočních svátků všimli billboardů nebo televizních reklam). Právě tato iniciativa, která se loni svezla na rétorice amerického protestního

hnutí Okupujte Wall Street, udělala z Gorily středobod své mediální prezentace. Vystupování jejich představitelů se podobá někdejšímu stylu Věci veřejných: „*Jsmo běžní lidé jako vy, a proto jedině my můžeme vyčistit Augiášův chlév současné zkorumpované politiky.*“ Hlavním sponzorem iniciativy je konzultant Ivan Weiss, který má úzké rodinné vazby na slovenskou zbrojařskou lobby. Týdeník Euro oslovil zástupce strany s dotazem, zda skutečně stojí za zveřejněním Gorily, do uzávěrky tohoto vydání se ale nikdo z uskupení 99 % nevyjádřil.

CO SE PÍŠE V GORILE

Spisy Gorila a Gorila 1 měly vzniknout v letech 2005 a 2006. Jádro tvoří přepisy údajných odposlechů Slovenské informační služby (SIS) z rozhovorů v bytě, který měl sloužit šéfovi Penty Jaroslavu Haščákovi k utajeným schůzkám. Kromě samotných přepisů dokument obsahuje také informace o machinacích uvnitř SIS a policie. Z dnešního pohledu se některé informace z přepisů potvrzují, jiné nikoli. Vybíráme tři příklady:

PRIVATIZACE LETIŠTĚ**M. R. ŠTEFÁNKA**

Penta se ucházela o bratislavské letiště v konsorciu s vídeňským Schwechatem. Podle dokumentu si Haščák stěžoval, že se podřízení tehdejšího ministra dopravy Pavla Prokopoviče ve výběrové komisi přikláněly ke konkurenční nabídce, ve které figurovala také skupina J&T. Prokopovič se prý ale nakonec smířil s vítězstvím konsorcia s účastí Penty.

Privatizace letiště ale nakonec ztroskotala. Penta sice J&T porazila a následně ještě na požadavek vlády přihodila v nabídce další miliardy korun, antimonopolní úřad se ale vyslovil proti vstupu jejího partnera, vídeňského letiště. Poté, co do funkce nastoupila vláda Roberta Fica, privatizaci letiště úplně zrušila.

SLOVENSKÉ KARGO

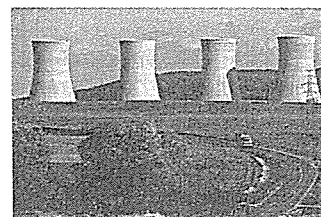
Železniční nákladní přepravce ŽSSK Cargo se měl poprvé prodávat právě v době údajných odposlechů. Penta si podle Gorily platila policisty, kteří jí zjišťovali citlivé informace, jež pak měla využívat v boji o kargo nebo o bratislavské letiště. Spis zmiňuje i vydírání představitelů ministerstva dopravy.

Podobně jako v případě letiště se proti prodeji karga v roce 2006 postavila nastoupivší Ficova vláda. Privatizace se dostala znovu na stůl za současné vlády Ivety Raďicové, zhatil ji ale rozpad koalice kvůli eurovalu (kabinet vládně od podzimu v demisi, po vyslovení nedůvěry stopl všechny privatizační projekty).

SLOVENSKÉ ELEKTRÁRNE

V době, kdy byly prováděny uvedené odposlechy, již bylo rozhodnuto o prodeji většinového balíku elektráren italskému koncernu Enel. V tendru neuspěl ČEZ, snahy Martina Romana o revizi byly marné. Ze spisu vyplývá, že Haščák si chtěl zajistit do ukončení privatizace rozhodující vliv v zakázkách elektráren prostřednictvím ministra hospodářství Jirky Malchárka. Lidé, které Haščák ministrové podle Gorily navrhoval od klíčových funkcí elektráren, se na tyto posty skutečně dostali.

Spekulovalo se také o tom, že Penta prodá Enelu za nadhodnocenou částku svoji paroplynovou elektrárnu PPC, z navýšené sumy měl být uplacen také Malchárek. Penta si ale nakonec PPC nechala.

ZA VŠÍM HLEDEJ ŽENU

Zda Gorila skutečně pomůže slovenským „věčkařům“ ke vstupu do Národní rady, se ukáže po volbách 10. března. Zatím jsou preference strany 99 % hluboko pod pětiprocentním kvórem. Co se skutečně podařilo, je vyvolání pořádného pozdvižení. Ačkoli se některým médiím a většině politiků dlouho nechtělo citlivou kauzu komentovat, probuzená sopka se už nedala zastavit a informační láva se valila čím dál víc. Přibývalo indicií, které údaje obsažené ve spise potvrzovaly, do případu se začali obouvat další

a další politici a rozběhla se práce vyšetřovacích týmů.

Důležitým mezníkem bylo minulý týden odvolání šéfky Fondu národního majetku Anny Bubeníkové, která měla podle Gorily hrát roli jakési spojky pro zájmy Penty v energetice, zdravotnictví a ostatních sektorech s majetkovým podílem státu. Tímto krokem vláda de facto uznala, že obsah spisu může mít přinejmenším reálný základ. Právě Bubeníková, kterou do čela FNM nominovala SDKÚ-DS ministra zahraničí Mikuláše Dzurindy, mohla ze své funkce významně ovlivňovat

privatizační projekty. Jak uvádíme níže, v některých případech postup fondu pod jejím vedením ovlivnil i plány českých společností.

Původně se zdálo, že Bubeníková může svoji funkci ustát. Jenže ministr vnitra Daniel Lipšic své kolegy z vlády upozornil na to, že její manžel prokazatelně působil ve firmě, přes kterou podle Gorily tekly provize od Penty pro Bubeníkovou a dalšího bývalého zástupce SDKÚ-DS ve vedení fondu Jozefa Juricu. Deník Sme navíc koncem minulého týdne vypátral, že Bubeníkovou a Juricu spojuje vlastnictví hotelu v Tatranské Lomnici. »

Vzestup žraloků

Slovensko posloužilo Pentě jako odrazový můstek k prvním miliardám

První velké obchody finanční skupiny Penta se odehrály na Slovensku v 90. letech, kdy v zemi vládl kontroverzní premiér Vladimír Mečiar a dřevář právní prostředí nabízel možnosti ke snadnému ovládní podniků.

Poté, co dvojice zakladatelů Marek Dospiva a Jaroslav Haščák vydělala první miliony na dovozu textilu z Číny, začali spolu s dalším budoucím partnerem Jozefem Oravkinem obchodovat na bratislavské burze. Na konci roku 1993 založili společnost Penta Brokers, do níž přizvali ještě Martina Kúšika a Juraje Herka. Firma investovala především do nákupu opcí.

Zlomový obchod se odehrál v roce 1996, kdy Penta ovládla kontrolní balík akcií největšího investičního fondu na Slovensku, VÚB Kupón, a to za pětinu reálné tržní hodnoty akcií. Tak se Penta dostala k první miliardě a mohla začít se skupováním dalších majetkových podílů, s restrukturalizací a následným zhodnocováním investic.

V roce 1999 se Penta přetransformovala do holdingové podoby a mateřskou společnost přesunula na Kypr. Zaměstnávala nejen špičkové manažery a právníky, ale také například bývalého šéfa komunistické Státní bezpečnosti Alojze Lorence, který se firmě staral o informační bezpečnost.

V následujících letech se Pentě podařilo několik výnosných transakcí na Slovensku, například ve společnostech VSŽ, Slovenská poisťovňa, Slovaft, Elektrovod, Drôtovňa Hlohovec či Sanitas.

Po vstupu na český trh Penta investovala například do lékárenské sítě Dr. Max, koupila sázkovou společnost Fortuna nebo Aero Vodochody. Získala a následně odprodala Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava. Na Slovensku se firma soustředila na investice do zdravotních pojišťoven, paroplynové elektrárny a vodárenských projektů. V roce 2005 vytvořila Penta realitní divizi. Následně firma expandovala také

do Polska (s Fortunou a lékárnami, koupila zde maloobchodní síť Żabka) a Maďarska (masný průmysl).

Některé plánované akvizice se Pentě nezdařily. Byl to kupříkladu chystaný vstup do bratislavského letiště společně s vídeňským letištěm, který narazil na odpor Protimonopolního úřadu. V loňském roce se Penta společně s firmou E-Invest neúspěšně ucházela o zkrachovalou společnost Sazka. Loteriijní firmu nakonec ovládly PPF a KKCG.

Pár spekulativních tahů finanční skupiny se neobešlo bez kritické odezvy. Například v roce 2005 se dostala k pozemkům, kde má vyrůst nová ranvej ruzyňského letiště.

» RENOMÉ NA NULE

Nikoho asi nepřekvapí, že aktéři popisovaných schůzek obsah spisu zpochybňují. Podle partnera Penty Marka Dospivy je dokument zpravodajskou konspirací. „Materiály jsou v příkrém rozporu se skutečností a s fakty. Já znám Jaroslava Haščáka více než 20 let. Každý, kdo ho takto zná, ví, že způsob, jakým komunikuje, jedná nebo uvažuje, je v zásadním rozporu s tím, co uvádějí spisy Gorila,“ řekl Dospiva týdeníku Euro.

Na přímou otázku nicméně Penta nepopírá, že zmiňovaný bratislavský byt využívala a docházelo v něm ke schůzkám s politiky a vysokými státními úředníky. „Tvrdíme, že se naši představitelé nedopustili žádného trestního jednání,“ zdůraznil mluvčí skupiny Martin Danko. Už během dřívějších vyšetřování v souvislosti s Gorilou, o kterých se veřejnost dověděla až nyní, Haščák celkem třikrát vypovídal na policii. Případ ale nikdy nedospěl ke konkrétnímu obvinění, podotkl mluvčí.

Vedení Penty teď nejvíce vadí, že se jejich firma propírá v politických závodech o hlasy voličů. „Bohužel jsme se stali obětí účelově rozpoutané politické kampaně, která nemá vůči žádné firmě na Slovensku obdobu,“ postěžoval si Dospiva. Výtky Penty směřují hlavně na resort ministra vnitra Lipšice, který označil některé údaje z Gorily za pravdivé a vystupuje jako hlavní zastávce důkladného vyšetření kauzy. Firma si nicméně uvědomuje, že za současné situace je do značné míry bezmocná, a počítá s tím, že bude muset svoji pověst na Slovensku budovat znovu od nuly.

ČEŠI V TLAPĚ

Vedle Penty se ale aféra nepřímo dotýká i dalších společností s českým elementem. Ve všech případech přitom hrála důležitou roli odvolaná šéfká FNM Bubeníková.

V souvislosti s Gorilou se dostal na přetřes i plánovaný vstup Energetického a průmyslového holdingu (EPH) do koncernu Slovenský plynárenský priemysel (SPP). Menšinový balík akcií SPP, který je klíčovým přepravcem a distributorem zemního plynu na trase

Rusko-ČR, v současnosti drží německý E.ON a francouzský Gaz de France. S nimi se už EPH na odkupu předběžně dohodl, chyběl ale souhlas vlády, která kontroluje většinový podíl ve společnosti. Na pozadí sporů mezi Bubeníkovou a ministrem hospodářství Jurajem Miškovem přitom vyšlo najevo, že transakci zřejmě stálo v cestě vedení FNM. Bubeníková totiž podle Miškova odmítla EPH poskytnout během due diligence akcionářskou smlouvu SPP. Bez jejího prostudování EPH nemohl získat obraz o rozsahu svých budoucích pravomocí, a za stávajících podmínek by tedy kupoval tak trochu zajíce v pytli. Podle listu Hospodářské noviny chce nyní EPH s plánovanou transakcí počkat minimálně do voleb. Na dotaz týdeníku Euro se holding Daniela Křetínského nechtěl blíže vyjádřit. „Akviziční záměry naší společnosti standardně nekomunikujeme,“ řekl mluvčí EPH Martin Maňák.

Ať to s vyšetřením dopadne jakkoli, podstatné jsou dopady, které skandál způsobil a ještě způsobil

ZÁJEM O CARGO

Část svazku Gorila se věnuje i privatizaci slovenského železničního karga. Společnost ŽSSK Cargo se měla poprvé prodávat právě v roce 2006, tedy v době údajných odpovědí. Nakonec z toho ale sešlo kvůli změně vlády a k plánu na privatizaci se vrátil až nynější kabinet Ivety Radičové. Jedním z klíčových zájemců o podnik, který v minulých letech zápasil s vysokými ztrátami kvůli vysokým poplatkům za používání dráhy, bylo i české ČD Cargo. Jeho šéf Gustav Slamečka v minulosti o možném prodeji slovenského přepravce hovořil i s Bubeníkovou. Poté, co kabinet Ivety Radičové na podzim přišel o důvěru kvůli vnitrokoaličním sporům

o podporu záchranného fondu eurozóny, se ale všechny privatizační projekty zmrazil. „Nějaké útržky z Gorily jsem četl. Ale moje první reakce je taková, že primární odpovědnost za prodej slovenského karga je na slovenské vládě. My jako české kargo jsme vyjádřili zájem, který trvá, a nic se nezměnilo. Pevně věřím, že privatizační proces bude přehledný a transparentní,“ říká Slamečka. Na otázku, zda pocítil například snahy některých lobbistů, kteří se ochomýтали kolem chystané privatizace slovenského přepravce, Slamečka odpověděl: „Byl jsem osobně na ministerstvu financí, jednal jsem i se šéfkou FNM, kde jsme se víceméně zajímali o základní podmínky privatizace, časové harmonogramy. Jednání byla standardní a absolutně transparentní,“ řekl šéf ČD Cargo s tím, že ze slovenské strany nezazněl jakýkoli zvláštní požadavek. Otázkou však je, zda skandál kolem Gorily nyní nepříspěje k definitivnímu ukončení plánů na prodej karga.

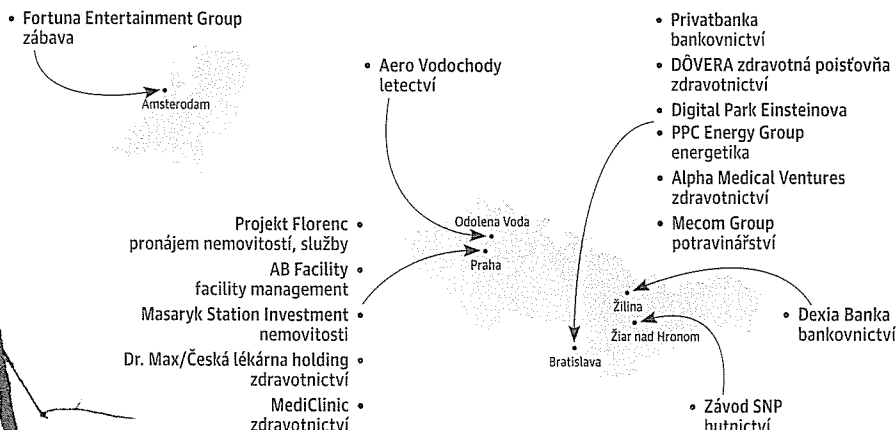
Fond národního majetku v čele s Bubeníkovou stál i za opakovaným konkurzem chemičky NCHZ v Nováčích. V něm nakonec uspěla slovenská dcera české Via Chem Group, tedy společnosti, jejíž bezcenné dluhopisy nyní vlastní ty pražské městské části, které svěřily své peníze firmě Key Investments. Firma Via Chem nabídla za nováčkou továrnu 2,2 milionu eur. Nemusela se přitom zavázat k tomu, že udrží v podniku zaměstnanost a výrobu. Podle ministra hospodářství Miškova jí to umožnil liknavý postoj FNM coby účastníka konkurzu. Fond se měl při klíčovém rozhodování věřitelského výboru zdržet hlasování.

V HLEDÁČKU BIS

Výše uvedené příklady mohou být jedním z důvodů, proč se o slovenskou Gorilu zajímají také české bezpečnostní orgány. „O případu jsme informováni a sledujeme ho. Z taktických důvodů však nebudeme poskytovat žádné bližší informace,“ sdělila týdeníku Euro mluvčí policejního prezidia Pavla Kopecká. Spis neunikl pozornosti ani Bezpečnostní in-

VÝBĚR HLAVNÍCH INVESTIC PENTA V ČR A NA SLOVENSKU

pramen: Magnus, Obchodní rejstřík, Penta

Vznikl vleklý spor, letiště nakonec muselo vykoupiť pozemky za pětinašobek ceny, za kterou je Penta nakoupila. Naopak ve Vodochodech, kde Penta plánovala vybudovat konkurenční letiště, narazila na odpor okolních obcí.

Hovořilo se také o lobbingu. Senátor za KDU-ČSL Jiří Čunek prohlásil, že Dospiva na něj naléhal, aby lidovci nebránili sázkám po internetu (to by prospělo Fortuně), a slíbil za to sponzorský dar. Dospiva ale obvinění odmítl a podal na Čunka trestní oznámení. Kurzové sázení po webu nakonec povolil ministr financí Miroslav Kalousek (TOP 09).

formační služby. „Společným jmenovatelem případu ‚Gorila‘ - jak oznamují veřejné zdroje - je snaha různých finančních skupin ovlivňovat prostřednictvím peněz řízení a fungování státu. Ano, takovými snahami se zabýváme. Ve hře jsou korupce, klientelismus, lobbismus, tlak podnikatelského prostředí na správu státu, na státní instituce. Lze například říct, že český organizovaný zločin nejvyšší úrovně má podobu vlivových sítí a podnikatelsko-mocenských struktur. A jsou to právě tyto struktury, které se prostřednictvím peněz a kontaktů snaží uplatňovat svůj vliv na orgány státní správy,“ uvedl mluvčí BIS Jan Šubert.

V tomto případě stojí za připomenutí, že zhruba před pěti lety BIS prověřovala změny majetkových podílů ve společnostech s platným povolením k zahraničnímu obchodu s vojenským materiálem. V souvislosti s privatizací společnosti Aero Vodochody se kontrarozvědká zabývala možnými dopady těchto vlastnických změn na program podzvukových bitevníků L-159 Alca. Na přelomu let 2006 a 2007 se vlastníkem firmy přes prostředníka stala právě Penta. Středem zájmů tajných služeb byla mimo jiné například i konzervace zmiňovaných letounů, na kterou stát vynakládá ročně desítky milionů korun.

Podle zjištění týdeníku Euro informace o Gorile zaujaly i tuzemskou civilní rozvědku - Úřad pro zahraniční styky a informace. Ani ten však záležitost nekomentuje. „ÚZSI je zpravodajskou službou České republiky, jež zabezpečuje informace mající původ v zahraničí, důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničněpolitických a ekonomických zájmů země. Z logiky věci proto ÚZSI nemůže na obdobné dotazy jakkoli reagovat,“ omezila se na stručné vyjádření kancelář ředitele rozvědky Iva Schwarze.

KDO TO JEŠTĚ ODSKÁČE

Klíčovou otázkou celé kauzy Gorila je věrohodnost údajných přepisů odposlouchávaných diskusí. Reportér Nicholson, který o Gorile hovořil s několika příslušníky tajné

služby, tvrdí, že rozhodující pasáž s přepisů údajných odposlechnů vychází ze skutečných rozhovorů. Jeho tvrzení odpovídá i nedávné sdělení krajského soudu v Bratislavě, že pod číslem citovaným ve spise skutečně povolil tajné službě provádění odposlechnů.

Jediný, kdo může dát definitivní odpověď na to, zda Gorila skutečně pochází z dílny Slovenské informační služby (SIS) a obsahuje přepisy autentických rozhovorů, je však sama tajná služba. Ta zatím mlčí a je možné, že uspokojivou odpověď neposkytne ani v budoucnu. I kdyby šéf SIS povolil svým podřízeným vypovídat, mnozí z těch, kteří se mohli na tvorbě materiálu podílet nebo s ním později manipulovat, jsou dnes už mimo službu. Nedá se ani spoléhat na to, že se vyšetřující policisté dostanou k originálním zvukovým

záznamům, mezitím totiž uplynula zákonná lhůta pro jejich archivaci.

Ať už současné vyšetřování Gorily na Slovensku dojde ke konkrétním závěrům, nebo naopak k žádnému určitému verdiktu nepovede, ale momentálně není až tak důležité. Podstatné jsou dopady, které skandál způsobil, respektive ještě způsobí. Co se týče slovenské politiky, nejvíce to asi odnese Dzurindova SDKÚ-DS. Odvolání jejího člověka z čela FNM kvůli podezření z korupce pro stranu znamená tvrdou porážku dva měsíce před volbami. Máslo na hlavě má i šéf nejsilnější strany Směru - sociální demokracie Robert Fico. Ten podle spisu s Haščákem také jednal, jeho osobní tajemník údajně chodil do odposlouchávaného bytu často. Celkově ale spis nedává Ficově straně za vinu tolik hříchů jako pravici, a tak lze předpokládat, že při současné podpoře kolem 40 procent voličů Směru neunikne volební vítězství. Pokud se nějak dramaticky nezmění konstelace u soupeřů, mohl by po dvouleté pauze opět sestavovat vládu. Tím by se současně umocnil jeden z efektů, který po sobě Gorila zanechá, a to negativní postoj k privatizaci.

A co si vzít z celého případu pro Česko? Kromě zmíněných dopadů na konkrétní firmy je užitečné si připomenout, že i na domácí politické scéně nebývá nouze o podezření podobného charakteru, jaký vykreslila Gorila. Stačí vzpomenout na Toskánskou aféru, výlet Dospivy a pražských lobbistů na Korfu nebo podnikatelský golf s poslancem a šéfem Českých drah v Dubaji. Česká republika je dvakrát větší než její východní soused, podobné „vztahy“ tak budou jistě o něco složitější. Argument, že Gorila je čistě slovenská kauza, neobstojí. Několik podobných lidopů už možná přebývá i v českých zoo a čeká se na to, až je někdo pustí z klece. ●

TOMÁŠ PERGLER • tomas.pergler@euro.cz
s příspěvím Jana Hrbáčka